Supplerende redegørelse

Indledning

Denne redegørelse er skrevet af Center for Psykiatri og Handicap, som orientering til det politiske niveau, med formålet at give et overblik over, hvad der er sket og hvorfor.

Sagen har sit afsæt i, at Center for Psykiatri og Handicap, orienterer Social- og Sundhedsudvalgets nye udvalgsformand om, at centeret har en sag af alvorlig karakter. Udvalgsformand orienterer udvalget, hvorefter servicedirektør og centerchef samarbejder om at udsende pressemeddelelse i starten af januar 2022. Dette ud fra et fælles ønske om åbenhed.

Bornholms Regionskommune har, som mange andre kommuner, antaget, at det var lovligt at opkræve betaling for beboernes private kørsel i botilbuddenes køretøjer. I 2017 lavede Ankestyrelsen en præcisering, der fastslog, at denne praksis ikke er lovlig (Ankestyrelsens brev til Århus kommune.pdf.)

Kommuner og regioner kan således ikke lovligt opkræve særskilt betaling af beboeres private ture i køretøjer tilhørende kommunale botilbud. Alligevel har Bornholms Regionskommune opkrævet betaling for driften af køretøjer fra beboerne på 5 af kommunens botilbud. Botilbuddene har haft forskellig praksis for, hvordan der er blevet opkrævet, og hvad der er blevet opkrævet for.

De beboere der bor på botilbuddene i dag, vil få deres penge tilbagebetalt senest d. 31.3.2022. Fraflyttede og afdøde borgere kan tage længere tid, da sagsbehandlingstiden her kan variere.

Hvad er der sket og hvorfor?

Bornholm Regionskommunes botilbud har busser og biler, der har været anvendt til diverse transportformål med tilbuddets beboere, eksempelvis diverse læge- og hospitalsbesøg, sociale besøg, ture ud af huset, pædagogiske ture mm. Driften har hidtil været finansieret ved opkrævning af 'kørepenge', konkret udmøntet i servicepakker, der indeholdt varierende elementer af udgifter til transportdrift. Der har været forskelligartet praksis på botilbuddene; ud af de 5 botilbud, har det både været forskelligt hvad der er betalt for, og hvordan der er blevet opkrævet.

Ankestyrelsens udtalelse
Ankestyrelsen har i *Udtalelse af 3. juli 2017* præciseret, at kommuner og regioner ikke lovligt kan opkræve særskilt betaling af beboere for private ture i køretøjer tilhørende botilbud oprettet efter servicelovens §§ 107 og 108.

KL konkluderer, at Ankestyrelsens udtalelse også omfatter botilbud oprettet efter almenboliglovens § 105, med støtte efter servicelovens § 85. Det betyder dermed også Bornholms Regionskommunes botilbud.

Begrundelsen for dette skal findes i udtalelser fra Børne- og Socialministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Børne- og Socialministeriet har anført bl.a. følgende i sin udtalelse:

"Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at serviceloven ikke udtrykkeligt regulerer botilbuds adgang til at lade buskørsel til beboernes private aktiviteter indgå i botilbuddets virksomhed. Det er dog ministeriets opfattelse, at serviceloven giver mulighed for, at det enkelte tilbud som led i deres almindelige virksomhed

tilbyder transport af beboerne til aktiviteter uden for botilbuddet som f.eks. ferie, hjemmebesøg og indkøb. Transporten til private aktiviteter bliver i givet fald et led i det konkrete tilbuds ydelse til beboerne.

Serviceloven giver mulighed for, at der kan opkræves betaling hos borgerne for ydelser efter loven. Det forudsætter dog, at der er fastsat specifikke regler om dette. Da der ikke er fastsat særlige regler om opkrævning hos et botilbuds beboere for transport til private aktiviteter, kan tilbuddet ikke opkræve særskilt betaling for kørslen. Omkostningerne til transporten skal derfor afholdes sammen med botilbuddets øvrige omkostninger. Det vil sige, at omkostningerne indgår i beregningen af den takst, botilbuddet opkræver hos beboernes handlekommune".

Siden den første redegørelse

For at skabe klarhed over forløbet fra Ankestyrelsens brev af 3. juli 2017, til centerets første redegørelse d. 20. januar 2022, har Center for Psykiatri og Handicap lavet en dyberegående undersøgelse i centerets dokumenter, herunder mails (jf. ønskede aktindsigter fra pressen).

I den redegørelse som blev sendt til det politiske niveau den 20. januar 2022 fremgår det, at nuværende centerchefs første kendskab til sagen var i marts 2021. Tidspunktet blev fundet ved gennemgang af hendes egen mailbakke, hvor hun ikke kunne finde andre mails, som var dateret tidligere.

Der bliver spurgt bredere ud i Center for Psykiatri og Handicap, herunder alle medarbejderes mailbakke. Her viser det sig at Center for Psykiatri og Handicap får kendskab til sagen i juni 2020, og ikke marts 2021 som ellers oplyst.

Det har ikke været centerchefens intention at tilbageholde oplysninger eller vildlede omkring tidspunktet for hendes kendskab til sagen. At hun i første omgang kun ser efter sagen i egen mailbakke, er en beklagelig fejl.

Den dyberegående undersøgelse viser også, at der allerede i 2015 og 2016 var drøftelser i regi af KL og internt i kommunens administration, mellem daværende centerchef og relevante medarbejdere, vedr. to modsatrettede udtalelser fra forskellige ministerier, der havde skabt uklarhed i forhold til om der var hjemmel til at opkræve betaling fra borgerne for privat kørsel i kommunens botilbud. Det var en kendt problematik, og kommuner og regioner afventede Ankestyrelsens udtalelse, som ville skabe klarhed over hvad der var lovlig praksis. Det har ikke været muligt af afdække, hvorfor der angiveligt ikke blev samlet op på forholdene.

Botilbudslederne:

For yderligere at afdække sagen, er Center for Psykiatri og Handicaps botilbudsledere blevet inddraget, i forhold til deres kendskab til Ankestyrelsens brev og sagen om kørsel på botilbud.

Botilbudslederne har ikke modtaget officiel information om sagen eller brevet. Nogle ledere mener at huske, at det, på ledermøde med den daværende centerchef, er blevet nævnt, at der skulle ses på, hvordan vi opkrævede for kørsel på botilbud. Der var dog ingen af lederne der havde forståelsen, at praksis var ulovlig. Gennemgang af referater viser, at punktet ikke har været på dagsorden, ligesom der ikke er nævnt noget om det i referater.

Der har i perioden været ønske fra lederne om, at drøfte forskelligheder i botilbuddenes kørselspraksis. Forskelligheden i praksis daterer sig tilbage til da tilbuddene hørte under Bornholms Amt, og har således historiske årsager.

Ledergruppen har således ikke fået officiel information om sagen. De har af flere omgange individuelt italesat problematikken omkring uensartet praksis for kørsel på botilbud for daværende centerchef.

Centerchef:

Centerchef iværksatte et møde med medarbejdere primo september 2020, for at igangsætte en proces som skulle gøre forholdende omkring buskørsel på botilbuddene lovmedholdelige, heri en proces for tilbagebetaling, finde den nødvendige finansiering samt udarbejde en kvalitetsstandard for kørsel på området. Forventningen var, at der senest primo marts 2021 ville være et overblik over omfang af opgaven.

Intentionen var, at skabe overblik og klarhed over omfang og proces, inden involvering af det politiske niveau.

Prioritering af arbejdsopgaver gjorde, at processen ikke kom i mål. Centerchef gøres i marts 2021 opmærksom på sagen igen. I april 2021 orienterer centerchef servicedirektøren om sagen, som angivet i den første redegørelse. Der arbejdes med sagen fra maj/juni 2021, frem til den nye udvalgsformand orienteres om det. Dog går det langsomt fremad med sagsbehandlingen, grundet flere presserende opgaver i centeret.

Tiden fra centerchefs ansættelse til nu

Den nuværende centerchef ansættes 1. juni 2020 under den første coronanedlukning. Hun overtager efter en konstitueret ledelse, som blev konstitueret 1. marts, og som derved har måtte lægge stort fokus på at håndtere corona, i et center med sårbare borgere. Dette bevirkede, at ledelsesoverdragelse og intro til BRK var udfordret.

I løbet af centerchefens første år, er der 5 konstitueringer og 5 ledelsesansættelser i centerets tilbud. Dette medførte, at der var øget behov for at centerchefen havde ledersparring med såvel konstituerede som nyansatte ledere.

Centerchefens administrative understøttelse var i samme periode udfordret af en ubesat udviklingskonsulentstilling, samt fravær af en ud af to administrative medarbejdere i hele 2021.

Derudover har der været fokus på større udviklingsopgaver bl.a. implementering af ny takstmodel og metode til udredning af funktionsevne på botilbuddenes borgere, hvilket også omfattede udarbejdelse af helt nye kvalitetstandarder.

En borgersag med stort politisk og pressemæssigt fokus, krævede yderligere ledelsesmæssigt og administrativt fokus i en længere periode.

Centerchefen er bevidst om, at et højt arbejdspres ikke kan undskylde manglende handling, i en sag om ulovlig praksis.

Læring af sagen, og fremadrettet praksis

Center for Psykiatri og Handicap ser mange læringspunkter i sagen, bl.a.:

- At stoppe ulovlig praksis så snart der er kendskab til det. Efterfølgende orientering til direktion og det politiske niveau.
- Center for Psykiatri og Handicap vil arbejde med retningslinjer for overdragelsespraksis i forbindelse med skift i ledelsen.

- Center for Psykiatri og Handicap etablerer en mere tydelig arbejdsgang for, hvordan vi holder os ajour med skrivelser fra Ankestyrelsen.
- På vores borgerrelaterede sager er der et meget højt journaliseringsniveau. I forbindelse med ansøgning om aktindsigt, blev det tydeligt at der var, og er, mangelfuld journalisering af dokumenter på ikke-borger relaterede sager. Derfor vil Center for Psykiatri og Handicap etablere tydeligere arbejdsgange for journalisering på disse. Disse arbejdsgange implementeres samtidig med implementering af det nye journaliseringssystem Acadre.

Hvor står sagen nu?
Beboerne i botilbud betaler ikke længere for kørsel. Denne praksis er er ophørt pr. 1. januar 2022.

Borgerne er orienteret om den konkrete sag via brev. Heri står også, at eventuel opkrævning for januar og februar 2022 ligeledes tilbagebetales.

Margrethe Vogt Thuesen
Psykiatri og Handicapchef
6. februar 2022